

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

Nr.

DĖL IŠLAIDAS PAGRINDŽIANČIŲ APSKAITOS DOKUMENTŲ IR PVM ĮTRAUKIMO Į PVM ATSKAITĄ

Paaškiname dėl apskaitos dokumentų, pagrindžiančių išlaidas bei PVM sumų įtraukimo į PVM atskaitą, kai už įsigytas prekes ar paslaugas išduodamas kasos aparato kvitas ir suformuojama PVM sąskaita faktūra arba sąskaita faktūra.

Mokesčių mokėtojų praktikoje kyla klausimų dėl PVM sąskaitos faktūros (sąskaitos faktūros) tinkamumo naudoti išlaidų pagrindimui bei PVM įtraukimo į PVM atskaitą, jeigu buvo išduotas kasos aparato kvitas, tačiau prie PVM sąskaitos faktūros nėra pridėtas popierinis kasos aparato kvitas. Kasos aparato kvito informacija yra nurodyta pačioje PVM sąskaitoje faktūroje, o šie duomenys yra perduodami Valstybinei mokesčių inspekcijai realiuoju laiku. Mokesčių mokėtojai klausia, ar prie PVM sąskaitos faktūros (sąskaitos faktūros) privaloma „prisegti“ popierinį kasos aparato kvitą.

Pagal PMĮ¹ 17 str. 1 d. apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną leidžiamais atskaitymais laikomos visos faktiškai patirtos įprastinės tokiai veiklai vieneto sąnaudos, būtinos vieneto pajamoms uždirbti ar vieneto ekonominei naudai gauti. Praktikoje vieneto sąnaudoms (išlaidoms) pripažinti taikyme išskiriami trys kriterijai: 1) jos faktiškai patirtos; 2) pagrįstos juridinę galią turinčiais dokumentais; 3) susijusios su pajamų uždirbimu.

PMĮ 11 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad išlaidos, kurių pagrindu pripažįstamos sąnaudos, turi būti grindžiamos tik dokumentais, kurie privalo turėti finansinę apskaitą reglamentuojančių teisės aktų nustatytą privalomą finansinės apskaitos dokumentų informaciją. Pagal FAĮ² apskaitos dokumentais privaloma fiksuoti įvykusias ūkines operacijas. Atkreiptinas dėmesys, kad apskaitos dokumentams taikomi reikalavimai dėl parengimo, pateikimo ir priėmimo bei privaloma apskaitos dokumentų informacija atitinkamai yra reglamentuota FAĮ 6 ir 7 straipsniuose. Mokesčių apskaičiavimo tikslais, t. y. pajamų bei sąnaudų apskaitymui, naudojami apskaitos dokumentai (PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros, kasos aparato kvitai) ir jiems nustatyti papildomi reikalavimai yra reglamentuoti Nutarime³.

Ūkio subjektai ne PVM mokėtojai prekių tiekimui (paslaugų teikimui) įforminti privalo naudoti sąskaitas faktūras (Nutarimo 3 punktą), o PVM mokėtojai - PVM sąskaitas faktūras (Nutarimo 9 punktą). Nutarimo reikalavimai privalomi visiems veiklą, apibrėžtą PMĮ, vykdančioms Lietuvos vienetais.

¹ Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas (toliau - PMĮ).

² Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymas (toliau - FAĮ).

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 29 d. nutarimas Nr. 780 „Dėl mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau - Nutarimas).

Informaciją apie asmens duomenų tvarkymą galima rasti adresu www.vmi.lt skiltyje [Asmens duomenų sauga](#).

Vadovaujantis Nutarimo 2.4 papunkčio nuostatomis, tais atvejais, kai Nutarimo 2.2⁴ ir 2.3⁵ papunkčiuose nurodytų prekių (paslaugų) pardavėjas pirkėjui (klientui) išdavė kasos aparato kvitą ir nustatyta tvarka išrašė PVM sąskaitą faktūrą ar sąskaitą faktūrą, išlaidos sąnaudomis pripažįstamos pagal PVM sąskaitas faktūras ar sąskaitas faktūras, tačiau pirkėjas (klientas) privalo turėti ir kasos aparato kvitą.

Pagal Nutarimu patvirtintų Mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo taisyklių 28 punktą, jeigu prekių tiekimas (paslaugų teikimas) įforminamas ne PVM sąskaita faktūra ar sąskaita faktūra, o kasos aparato kvitu, PVM sąskaita faktūra ar sąskaita faktūra išrašoma pirkėjui (klientui) pareikalavus. Tokiu atveju PVM sąskaitoje faktūroje ar sąskaitoje faktūroje, be kitų Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 80 straipsnyje nurodytų rekvizitų, įrašomi ir išduoto kasos aparato kvito unikalūs kasos aparato numeris, kasos kvito eilės numeris, kvito išdavimo data. Šių rekvizitų nenurodymas PVM sąskaitoje faktūroje neriboja asmens teisės traukti į PVM atskaitą joje nurodytas PVM sumas.

PMĮ 11 straipsnio 4 d. komentare nurodyta „5.3. <...> pirkėjas (klientas) prie sąskaitos faktūros ar PVM sąskaitos faktūros privalo turėti ir kasos aparato kvitą. <...>“, tai reiškia, kad kasos aparato fiskalinis kvitas, neatsižvelgiant į jo formą, turi būti saugomas su sąskaita faktūra arba PVM sąskaita faktūra kaip lydintis ir atliktą mokėjimą patvirtinantis dokumentas.

Papildomai informuojame, kad šiuo metu į i.EKA⁶ duomenys teikiami iškart po apmokėjimo operacijos arba ne rečiau kaip kartą per parą. Tuo tarpu sąskaita faktūra arba PVM sąskaita faktūra gali būti išrašoma ir kitą dieną arba dar vėliau. Todėl į i.EKA neteikiama informacija apie kasos aparato fiskalinius kvitus, pagal kuriuos buvo išrašytos sąskaitos faktūros arba PVM sąskaitos faktūros, t. y. jose nėra duomens, kad pagal išduotą kasos aparato fiskalinį kvitą buvo išrašyta sąskaita faktūra ar PVM sąskaita faktūra.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad atsiskaityti už įsigytas prekes ar paslaugas yra būtina. Atsiskaitymui už prekes ir paslaugas įforminti yra naudojami banko pavedimai atsiskaitant negrynaisiais pinigais, taip pat kasos pajamų orderiai, kasos aparato kvitai arba grynų pinigų priėmimo kvitai - atsiskaitant grynaisiais pinigais. Atsiskaitymo dokumentai yra reikalingi tarpusavio skolų suderinimo atveju. Neatsiskaičius ir pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą suėjus senaties terminui arba paaiškėjus aplinkybėms, kad toks įsiskolinimas už įsigytas prekes ar paslaugas nebus sumokėtas, tokios nesumokėtos sumos yra pripažįstamos vienetų pajamomis.

Teisės aktai nenustato prievolės „prisegti“ popierinio kvito prie formuojamos sąskaitos faktūros (PVM sąskaitos faktūros). Primename, kad, vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, subjektas, gavęs už parduotas prekes ar suteiktas paslaugas grynuosius pinigus, pinigų gavimo metu išrašo apskaitos dokumentą, kuris patvirtina pinigų gavimo faktą, todėl subjektas, sumokėjęs pinigus, visada turi dokumentus, patvirtinančius įsigytų prekių ar paslaugų apmokėjimo faktą. Tokie dokumentai gali būti išrašyti tiek elektroniniu, tiek popieriniu formatu.

Taigi, atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas nuostatas, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, vienetų išlaidos, kurių pagrindu pripažįstamos sąnaudos, turi būti grindžiamos dokumentais, kurie privalo turėti finansinę apskaitą reglamentuojančių teisės aktų nustatytą privalomą finansinės apskaitos dokumentų informaciją, nevertinant, ar prie išrašyto dokumento yra „prisegtas“ popierinis kvitas. Apmokėjimo faktą patvirtinantys apskaitos dokumentai (pajamų orderis, kasos aparato kvitas arba grynų pinigų priėmimo kvitas) įmonėje turi būti saugomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka, tačiau „neprisegami“ prie išrašomos PVM sąskaitos faktūros ar sąskaitos faktūros.

⁴ Nutarimo 2.2 punkte nustatyta, kad išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis pagal kasos aparatų kvitus, jeigu prekių ar paslaugų, kurių įsigijimą patvirtina kasos aparato kvitas, vertė (įskaitant PVM) neviršija 100 eurų. Finansų ministras turi teisę nustatyti papildomus išlaidų pripažinimo sąnaudomis pagal kasos aparatų kvitus apribojimus. Išlaidos taip pat gali būti pripažintos sąnaudomis pagal pinigų priėmimo kvitus, kuriuos išduoda vežėjai už suteikiamas taksi paslaugas.

⁵ Nutarimo 2.3 punkte nustatyta, kad degalų (variklių benzino, dyzelinių degalų, suskystintų dujų) pirkimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis pagal kasos aparatų kvitus (išskyrus šio nutarimo 2.6 papunktyje nurodytą atvejį) tik tuo atveju, jeigu kasos aparato kvite nurodyta prekių (paslaugų) vertė (įskaitant PVM) neviršija 150 eurų ir jame yra visi teisės aktų nustatyti kasos aparato kvitui privalomi rekvizitai, taip pat rekvizitas (rekvizitai), pagal kurį (kuriuos) galima identifikuoti prekių (paslaugų) pirkėją.

⁶ Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos Išmaniųjų elektroninių kasos aparatų posistemis (toliau - i.EKA).

Apmokėjimo dokumentų turėjimas (ar popieriniu, ar elektroniniu formatu) yra reikalingas, bet tai nėra prilyginama pinigų sumokėjimo faktą patvirtinančio dokumento „prisegimui“ prie formuojamos PVM sąskaitos faktūros ar sąskaitos faktūros.

Analogiškos nuostatos dėl leidžiamų atskaitymų pripažinimo taikomos ir individualią veiklą vykdančioms gyventojams vadovaujantis GPMĮ⁷ 18 straipsnio 8 dalimi⁸.

Reikalavimai dėl PVM sumų įtraukimo į PVM atskaitą

Pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau - PVMĮ) 64 straipsnio 1 dalį, pirkimo PVM gali būti įtraukiamas į PVM atskaitą tik tuo atveju, jeigu PVM mokėtojas turi atitinkamą PVM sąskaitą faktūrą. Turimoje PVM sąskaitoje faktūroje ši PVM suma turi būti išskirta, o PVM mokėtojas nurodytas kaip prekių ir (arba) paslaugų pirkėjas. Turimoje PVM sąskaitoje faktūroje privalo būti nurodyta PVMĮ 80 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija.

Taigi PVM mokėtojas, vykdamas PVM apmokestinamą veiklą, turi teisę įtraukti į PVM atskaitą jam (kaip pirkėjui) išrašytose įsigytų prekių (paslaugų) PVM sąskaitose faktūrose išskirtas PVM sumas. Jei įsigyjant prekes (paslaugas) pirkėjui kartu su PVM sąskaita faktūra buvo išduotas ir kasos aparato kvitas, reikalavimas jį turėti, norint pirkimo PVM traukti į PVM atskaitą, netaikomas.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

⁷ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas (toliau - GPMĮ).

⁸ GPMĮ 18 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad išlaidos turi būti pagrįstos dokumentais, turinčiais visus Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme ir kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus privalomus apskaitos dokumentų rekvizitus, jeigu Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nenustato, kad tam tikri rekvizitai atitinkamiems dokumentams nėra būtini.